

LSHDB

SynHør-bladet

23. årgang

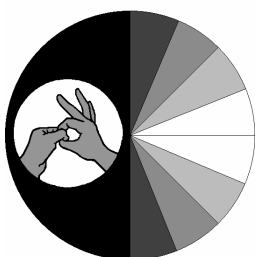
Nr 3 - 2014

**Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3	Foreldredag på Eikholt	12
Æresprisen til Harald Vik	4	Lydteksting - illusjon eller.....	13
Å lytte med hjertet	5	På sykehuset - en utfordring	14
Haptisk kommunikasjon	6	Stortingets jubileumsmøte	15
Årets Holmenkollstafett!	8	Blinde Torfinn tok svart belte	16
Besøk på Stortinget	10	Minneord	17
Invitasjon til sjakk - kurs	12	LSHDB Telemark	17
		Grunnloven og 1814	18

LSHDB

Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen

Tlf: 402 34 452

E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan

Tlf: 72 88 94 01

E-post: ka-k-eng@online.no

Styremedlem: Birgit Hagerupsen

Tlf: 960 46 065

E-post: bibbihagerupsen@lshdb.no

Styremedlem: John Sandell

Tlf: 915 45 424

E-post: johnsandell44@gmail.com

Styremedlem: Hege Dahlen

Tlf: 970 01 093

E-post: hebedahl@online.no

1. varamedlem: Odd Paulsen

SynHør-bladet

Redaktør: Birgit Hagerupsen

SMS. 960 46 065

E-post: bibbihagerupsen@lshdb.no

Adresse:

LSHDB

Skippergata 33

0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no

Internett: www.lshdb.no

Tlf: 22 41 34 24

Mobil: 95 94 93 57

Daglig leder: Karin Andvig

**Kontoret er åpent onsdager
(annenhver), torsdager og fredager.
Kontoret ligger i 5. etasje.**

Trykk: Rycon AS

Layout: Birgit Hagerupsen

Opplag 330 stk

Styrets hjørne

Av Odd Paulsen, varamedlem

Nå har alle feiret 17.mai og i år er det 200 år siden Grunnloven ble grunnlagt. Da tenker jeg at alle har vært ute og feiret. Det har i hvert fall jeg og familien gjort, var ute i byen hvor det myldret av folk på gatene! Og så var været på sitt beste på vår side, knallvær!

Når det er sagt at vi feirer for demokratiet her i Norge, da spør jeg, er vi døvblinde likestilt med det nye rundskrivet. "Nei, mener jeg for først fikk mange døvblinde avslag på tolk til fritid og hobby og OM dette skjer må dere sende beskjed til kontoret som sender det videre til arbeidsministeren.

Det som skjer nå er at noen tolketjenester insisterer på at de skal bestemme hvem som skal være tolk og at det stort sett SKAL være en fast tolk med, enten den døvblinde kjenner tolken eller ikke. Hvis man reiser på ferie eller feirer en stor dag i familien er det for mange døvblinde helt essensielt å ha en tolk man kjenner og føler fungerer bra. Der synes jeg tolketjenesten overkjører døvblinde fullstendig!"

Og nå ser jeg på kalender, står det 21.mai, jaggu er det bare en måned igjen til Landsmøte / sommertreff i Kvinesdal finner sted! Da regner jeg med at kontoret har sendt ut alle sakspapirer, deltakerlister og programmer blir sendt ut i nærmeste dager. Dette blir spennende! Blir artig å treffe nye og gamle kjente.

Rett før 17.mai hadde Åshild, Kari og jeg kontaktmøte med FNDB og Eikholt i Eikholt. Vi har slike kontaktmøter 2 ganger i året. Synes det er flott at vi kommer sammen og diskuterer forskjellige saker.

Da avslutter jeg i Styrets hjørne for denne gang og vil på vegne av styret ønsker dere fortsatt god vår / sommer! På gjensyn til sommertreffet i Kvinesdal.

Æresprisen til Harald Vik

Harald Vik mottok Erling Stordahls ærespris 2013

Av Jan Arne Dammen

Harald Vik ble født døv og hadde den arvelige sykdommen Ursher-syndrom. Dette gjorde at han også mistet synet gradvis, og som 40-åring var han helt blind. Nå i alder av 70 år er han fortsatt aktiv for de døvblindes rettigheter.

Harald Vik er en erfaren idrettsmann og har bl.a. syklet både Trondheim – Oslo og løpt New York maraton 20 ganger. I fjor mottok han 25 – års plakett for deltagelse i Ridderrennet på Beitostølen og i Ski for light har han også deltatt flere ganger. Også i Oslo, Havanna, Valencia og London har Harald løpt i Maraton.

Jeg var ikke gått nok trent i mitt første New York maraton og måtte bryte.

(Det har ikke skjedd siden). Her ble jeg kjent med Grete Waitz som lagde et treningsprogram til meg og jeg fikk god støtte og oppmuntring av henne. Beskjeden var klar: Du må ikke løpe så fort, forteller han.

I 1987 syklet han tandem fra Oslo til Roma fikk et møte med pave Paul Johannes. Det endte med at paven sa ”Gud velsigne deg”, tok opp et gullkors fra lomma si og la det i hendene hans.

- Etter denne hendelsen gjorde jeg det til min livsoppgave å kjempe for funksjonshemmedes rett til deltakelse på alle arenaer, sier Harald. Harald har besøkt skoler både for funksjonsfriske og funksjonshemmede i over 50 land.

Våren 2006 fikk han Kongens fortjenestemedalje for sin innsats for funksjonshemmede og

i slutten av 2013 fikk han utøverprisen fra Achilles international of Norway.

Høsten 2003 startet Harald startet sitt eget løp på Konnerud (Harald Vik-løpet) som er tilgjengelig både for funksjonsfriske og funksjonshemmede.

Da Arbeidsdepartementet i 2012 prøvde å stramme inn hva døvblinde kunne få tolk til, og at det ville gå ut over mulighetene til å ha med en støtte-spiller ved fysisk aktivitet, ble Harald Vik de døvblindes store talsmann.

Harald Vik føler språket i håndflatene og prater i vei. Ansiktet lever og det er ikke vanskelig å skjønne hva Ridderrennet og døvblindes rettigheter, men kanskje først og fremst trening, betyr for ham.

- For en fantastisk overraskelse! Jeg er meget takknemlig, stolt og ikke minst rørt for tildelingen av prisen. Selv om jeg nå er 70 år vil jeg fortsette med min aktive hverdag. Jeg vil også fortsette kampen for at døvblinde skal ha mulighet til deltakelse på alle arenaer, sier han

Prisen er et diplom og i tillegg til 4000,- kroner

Å lytte med hjertet, samlivskurs for par

Vi arrangerer samlivskurset «Å lytte med hjertet» på Eikholt 6 – 7 september. Kurset er for personer som har kombinert syns- og hørselshemming/døvblindhet og deres ektefelle/samboer. Kurset passer for alle som ønsker mer kunnskap om kommunikasjon i parforhold og som ønsker å få inspirasjon til å få det bedre med sin partner. Kurset blir arrangert som NAV tilpassningskurs.

I år er kurslederne familierapeutene Frode Kavli og Vibeke Lorentzen. For mer info se kurskatalogen s. 21 For å søke elektronisk se på: www.eikholt.no Under «velg kurs» klikk på Å lytte med hjertet, på «ønsket kursuke» skriver du uke 36.

Jeg legger ved litt info om Frode Kavli. Vibeke Lorentzen jobber som døvblindekonsulent på Signo døvblindsenter. Ny søknadsfrist: 15 juni

For mer info om kurset:

Kontakt:

bente.enggrav@eikholt.no

vibeke.lorentzen@signo.no

Frode Kavli er utdannet klinisk sosionom med videreutdanning i familierapi. I 2006 fullførte han en mastergrad fra Helsovårdhøgskolan i Göteborg. Frode har jobbet i mange år med par, foreldre og familier, og driver engen familierapipraksis i Oslo. I tillegg underviser og veileder han familierapistudenter, og er prosjektleder for Masterklinikkene i familiebehandling ved Ullevål Universitetsykehus.

Haptisk kommunikasjon på Helen Keller Senter

Det Nasjonale Helen Keller Senteret i New York har i lengre tid vært i interesse i Haptisk kommunikasjon og "berøringsbeskjeder".

Så etter lengre tid med mail utveksling og videokonferanser med Helen Keller Nasjonale Senter i New York kunne endelig Hildebjørg K Bjørge og Kathrine G Rehder reise til Helen Keller senteret. Det er spesielt en av deres regionale rådgivere,

Marilyn Trader, som ønsket at vi skulle komme og fortelle om Haptisk kommunikasjon og gi undervisning. Marilyn Trader har vært en fan av haptisk kommunikasjon siden 2006 og en entusiastisk pådriver til at vi skulle komme til senteret og undervise.

Vi hadde fire dager på oss å gå gjennom historien, undervise dem og komme med alternativer til hvordan de kunne bruke Haptiske signaler videre.

Så det ble et tett program: Mandag formiddag ble vi vist rundt på senteret. Senteret består av flere avdelinger: mobilitetstrening, brail-

leundervisning, yrkesveiledning, daglig aktiviteter med mer. I USA er det ca 500 000 døvblinde! Alle som jobber på senteret er utrolig positive og engasjerte i jobben sin, noe vi fikk oppleve og erfare.

Vi fortalte hvordan utviklingen her i Norge har vært, med Trine Næss som pioner og med LSHDB som en pådriver og motivator for både Trine og oss i Hapti-Co, da vi måtte ta over stafettspinnen etter Trine. Det at hun klarte å etablere Haptisk kommunikasjon som et eget fag og tema på tolkeutdanningen i Norge var de veldig interessert i å høre om, spesielt siden hun var døvblind selv, og ikke en hørende og seende person som sto bak.

Mandag ettermiddag startet vi med undervisning av noen av personalet på senteret; tolker og andre ansatte - både hørende og døvblinde og en døvblindstudent. Vi fortsatte undervisningen på tirsdag morgen og fortsatte frem til ettermiddag/kveld. Vi prøvde å begrense oss til 10 timer undervisning og workshop, men alle som deltok var så ivrige og mottakelige for Haptisk kommunikasjon at det ble forlenget til nesten 15 timer istedenfor.

Tirsdag kveld var det flere regionale rådgivere med på et kveldsmøte der vi diskuterte Haptisk kommunikasjon og Pro-Tactile; et feedback system som er veldig populært i USA og som minner om våre generelle tilbakemeldinger: ja og nei. Dette blir også sett på som en politisk bevegelse for døv-

blinde, på linje med Deaf Power. Akkurat nå er det en som skriver sin doktorgrad på det emnet i USA, så det blir spennende å se resultatet.

Onsdag og torsdag gikk til møter med de forskjellige avdelingene og hvordan de kan innføre haptisk kommunikasjon i sine virksomheter. En av de døvblinde studentene viste hvordan hun hadde fått signaler på ryggen hvor hennes sønn var i en baseballkamp. Og fortalte hvor styrket og inkludert hun følte seg på bakgrunn av det.

Døvblind forklarer på ryggen til sin tolk. Vi diskuterte også tilnæringsmetoder for undervisning, hvilke materialer som vi bruker og hva de kan tenke på kan brukes i undervisning av Haptisk kommunikasjon, hva som er viktig å tenke på; ufarliggjøre og gjøre undervisningen både morsom og nyttig, gi eksempler på situasjoner det kan gi et bedre utbytte av kommunikasjonen generelt.

Alle var veldig begeistret for hva de lærte om Haptisk kommunikasjon, og

hva nytten kan være. Men det mest spennende møte var med mobilitetsavdelingen som begynte møte med å si: *Haptisk kommunikasjon er ikke noe vi bruker eller trenger i vår avdeling* - til etterpå ha en aha opplevelser og selv komme på ideer til hvordan de kan bruke Haptisk kommunikasjon i sin undervisning av mobilitet og i bruk av den hvite stokken.

I tillegg så de nytten av å kunne bruke den Haptiske ledsager teknikken selvstendig, for eksempel hvis man har hendene fulle, eller være den personen som først kommer inn et rom og som derfor får oppmerksomheten først og ikke personen som ledsager inn.

Mobilitetsavdelingen på senteret jobber veldig aktivt med kursing av mobilitetslærere rundt i USA, og jobber proaktivt og nytenkende. De har også kommet på et par ideer til hvordan uerfarne personer kan ledsage en blind/døvblind person over en vei, med hjelp av et enkelt hjelpemiddel:

Denne turen til Helen Keller senteret var utrolig nyttig for oss alle og kunne ikke vært mulig uten støtte fra LSHDB. Det er mange inntrykk vi sitter igjen med som er vanskelig å skrive ned; deres begeistring og enga-

sjement over Haptiske signaler. Uansett er ikke vårt samarbeid med Helen Keller senteret over, det vil fortsette i mange år til med felles utbytte for både døvblinde i Norge og USA. På bildet under kan man se kjernegruppen som vil fortsette samarbeidet, de vil fortsette å spre Haptisk kommunikasjon videre ut i USA i samarbeid med oss.

De ble veldig misunnelige på Norge etter at de så filmen som ble laget etter Holmenkollstafetten i 2013 og flere ville gjerne komme til Norge og delta på sommerstevnet LSHDB arrangerer hvert år. Så kanskje noen kommer til Norge etter hvert også?:)

Fra venstre: Kirsten Layton, Stacy Sullivan, Kathrine Goborg Rehder, Maricar Marquez, Hildebjørg Karlsen Bjørge og Marilyn Trader.

Årets Holmenkollstafett!

Av Bedir Yiyit

3.200 lag, 47.000 deltakere, verdens største stafett! Lørdag 10. mai møttes mange spente deltakere og ledsagere på Rycon. Her fikk de utdelt startnr og t-skjorte.

Det ble holdt foredrag først av Harald Vik, etterfulgt av Per Tveit. Vi spiste en god lunsj på Rycon før alle reiste ut for å finne startområde til hver sine etapper.

Achilles International of Norway stilte med to lag: Ett mix lag som bestod av personer med nedsatt funksjonsevne og ett support lag som bestod av ledsagere. Hvert lag løp til sammen 15 etapper. Den korteste etappen var 390 meter og den lengste var 2.800 meter. Løpet starter inne på Bislett stadion og går via Besserud og Frognerparken for så å avslutte på Bislett stadion igjen. De aller fleste på mix laget løp med hver sin ledsager. Noen av deltakerne gikk fort og noen løp. For noen av deltakerne var dette aller første gang de var med i en konkur-

ranse, dette ga mersmak og de var ivrige etter og kunne delta i andre konkurranser også.

Mange av de frivillige ledsagerne synes dette var spennende og være med på og ønsker gjerne og kunne ledsage igjen ved en senere anledning.

Vi avsluttet kvelden med en orientalsk festmiddag på Nazar på Sagene. Her ble det utdelt diplomer og medaljer. Alle virket veldig fornøyd og motivert til å fortsette med trening.

Noen av dem som deltok i HK-stafetten er også med i ett treningsprosjekt for døvblinde. Dette prosjektet er støttet av Extrastiftelsen via LSHDB.

Achilles International of Norway har flere treningssamlinger i løpet av året, det blir også arrangert matkurs for de som er interessert i det. Første helg i november reiser flere av oss til New York for å delta i verdens største maratonløp så har vi fokus på hyggelig sosialt samvær. Dette i form av shopping, besøke kjente attraksjoner, og nyte god mat og drikke.

[Treningssamling for kombinert syns- og hørselshemmede.](#)

Vi vil invitere deg til et motiverende og sosialt treningsopplegg. Vi har startet opp et prosjekt som går over ett år.

Første samling tok plass på Hurdal Syn og Mestringssenter i februar.

Neste samling vil bli på Dillingøy 11. – 14. sept. 2014. Starter opp torsdag kl 16.00 og avslutter søndag kl 14.00. Vi vil ha to samlinger i løpet av året, samt oppfølging av deltakerne underveis.

Ønsker du å møtes til en organisert og motiverende trening som er tilrettelagt, så er dette noe for deg.

Samlingens målgruppe er personer som har kombinert syns- og hørselshemming (døvblindhet). Denne treningen er for alle, uansett treningserfaring. Samlingen har begrenset med plasser, unge og yrkesaktive har førsteprioritet.

Dette vil være aktivitetene på Dillingøy: Tandemsykkel, kajakk/kano, å løpe/gå, svømme og treningsstudio. I tillegg vil det bli holdt foredrag om trening og riktig kosthold.

Sted: Viken hotell

Adr.: Dillingøy Moss, 1591 Sperrebotn.

Påmeldingsfrist er 10. juli.

Påmelding sendes til bedir73@online.no eller per brev:

Bedir Yiyit

Skoggata 44

1530 Moss.

Tlf /mobil: 99 87 34 34

Mer info om flere samlinger kommer etter hvert.

Prosjektet støttes av ExtraStiftelsen via LSHDB. Prosjektleder er Bedir Yiyit og medarbeidere er Berit R. Øie, Øystein Olsen og Per Tveit.

Besøk på Stortinget

Av Kari Kristine Engan

Den 3. april var kursdeltakerne på temakurs på besøk i Stortinget. Vi var 12 døvblinde, kurslærer Kjell-Henrik Hendrichs, kursansvarlig Elbjørg Liverød og 16 tolk/ledsagere.

Vi reiste med buss fra Eikholt og kom utenfor Stortinget ca. kl. 09.15. Etter som vi hadde god tid, tok Kjell-Henrik oss med på en omvisning på Løvebakken og fortalte om skulpturer utenfor hovedinngangen.

Kl. 10.00 ble vi møtt av guiden Elin Relander Tømte, gikk gjennom sikkerhetskontrollen (som til forveksling ligner de på flyplasser), låste inn yttertøy og vesker og startet på runden. Det var nylig innkjøpt teleslyngeutstyr og vi var de første til å prøve det. Det fungerte veldig bra. Dessverre hadde de bare en mikrofon, men guiden var flink til å gjenta spørsmål og kommentarer slik at alle fikk med seg hva som ble sagt.

Først på programmet stod jubileumsutstillingen i historisk sal. Fokuset var selvfølgelig det forestående 200-års jubileet for grunnloven. Originalutgaven av grunnloven lå i en monter, her skal den ligge i 3 måneder. Vi så Kiel-traktaten fra januar 1814 som vedtok at Danmark skulle gi Norge til den svenske kongen. Videre kunne vi "se" "Mosse-konvensjonen" datert august 1814 og den reviderte grunnlov av 4. november samme år. Vi fikk blant annet kjenne på kopi av seglet og pergamenttypen som ble

brukt i Kiel-traktaten.

Norges Blindeforbund har gitt Stortinget grunnloven i punktversjon. Den var en fint innbundet bok, og flere av oss leste noen paragrafer.

Neste post på programmet var møte med Helse- og omsorgskomiteen i Lagtingssalen.

Tre av komiteens medlemmer var møtt fram; Olaug Bollestad (Krf), Morten Wold (Frp) og Tone Wilhelmsen Trøen (H).

Først presenterte de seg, fortalte litt om seg selv. To av dem hadde yrkespraksis som sykepleiere, mens den tredje var journalist. De var alle nye på Stortinget.

Deretter hadde vi to innlegg. På forhånd var Kjell R. Johnsen og undertegnede valgt til å snakke om hhv. viktig med tidlig diagnostisering og betydning av å ha et sted som Eikholt.

Kjell fortalte om sitt liv som først "bare" tunghørt og deretter som døvblind, hvor lang tid det tok å få en diagnose. Manglende rutiner gjør at diagnostisering ofte blir tilfeldig, eller at foreldre får sen beskjed om at deres barn har kombinert sansetap. Tidlig diagnostisering bidrar til raskere og bedre rehabilitering.

Innlegget mitt ble også innledet med hvordan det var å vokse opp som tunghørt og gradvis miste synet fra 25-årsalderen. Deretter fortalte jeg om mitt første møte med andre døv-

blinde på et kurs arrangert av LSHDB og som foregikk på Eikholt. Og her ble jeg også "fanget opp" av systemet og ble registrert som døvblind, 22 år etter at jeg fikk påvist RP (Retinitis pigmentosa).

Dette møtet ga meg håp om fremtiden; jeg fikk et nytt liv, hjelp både av likeperson (tidligere het det likemenn) og fagfolkene.

I en tid da kommunene får stadig flere oppgaver, er det viktig at fagkompetansen på døvblindfeltet ikke spres.

Det er viktig for døvblinde å ha et sted som Eikholt. Her samles kunnskap, døvblinde har en møteplass, her kan drives likepersonsarbeid og forskning.

Stortingspresidenten, Olemic Thommessen, kom tidligere enn avtalt, slik at han fikk med seg innlegget mitt. Vi fikk beskrevet med haptiske tegn at tilhørerne var lydhøre og ble tydelig rørt av historiene våre.

Etterpå hadde vi ca. 20 minutter med stortingspresidenten. Han orienterte om stortingets arbeidsform og svarte på spørsmål. Etterpå håndhilste han på oss døvblinde og Elbjørg tok bilder.

Så var det tid for lunsj i Kinosalen og vi fikk servert kaffe, te, rundstykker

og frukt.

Før returen til Eikholt, gikk noen av oss sammen med Kjell-Henrik og så på skulpturer utenfor Stortinget og Nationaltheatret. Andre benyttet tiden til å gå i butikker eller rusle på Karl Johan i det nydelige vårværet.

Vi var godt fornøyd med besøket på Stortinget. Vårt håp er at politikerne skal forstå vår situasjon og at vi døvblinde både kan og vil være aktive medlemmer av samfunnet, dersom forholdene blir lagt til rette for oss.

Bildet:

Fra venstre: Kjell R. Johnsen, Kari K. Engan, Alf Pedersen, Ragnhild Håbjørg, stortingspresident Olemic Thommessen, Magnus Baal, Trond Tvedt, Oddlaug Kvammen, Aslaug Kibsgård, John Sandell (bak Oddlaug), Arne M. Fredriksen (bak Aslaug), Reidun Juvik og Kjell Olav Sandvik.

Invitasjon til sjakk - kurs

Invitasjon til sjakk kurs på Eikholt i perioden 8. – 12. september

Det blir avhold likemannskurs i sjakk i regi av LSHDB i tidsrommet 8. – 12. september 2014. I forbindelse med sjakk-kurset blir det lagt opp til et variert program med både spennende og morsomt innhold.

Med blant annet simultansjakk der alle deltakere som ønsker det kan få prøve seg mot en erfaren turneringspiller

Det forutsetter at deltakerne har litt kjennskap til sjakk, men det er ikke til hinder for at også andre kan delta på kurset. foreleser blir Tormod Prytz

Det blir egenandel på Kr. 500,- som dekker både kursdeltakelse i mesterskapet, som dekker hele kurset, Samt reise kostnader på rimeligst måte.

Påmelding kan sendes til LSHDB, Skippergata 33, 0154 Oslo.
Eller telefon: 22 41 34 24.
Eller e-post: kontor@lshdb.no

Påmeldingsfrist 20. juni 2014

Velkommen skal du være til sjakk-kurset!”

Foreldredag på Eikholt

Vi arrangerer en foreldredag på Eikholt fredag 5 september. Dagen er for foreldre som selv har kombinert syn- og hørselshemming/døvblindhet.

Foreldredagen er en temadag som vi håper vil gi nyttig kunnskap og være en inspirasjon i det å være forelder. Samboere/ektefeller er også velkomne. Dagen blir arrangert som NAV tilpasningskurs og du kan komme kvelden før.

Mer info se kurskatalogen s. 21
For å søke elektronisk se på: www.eikholt.no Under «velg kurs» klikk på Foreldredag, på «ønsket kursuke» skriver du uke 36. Program-

met finner du nederst på arket.
Ny søknadsfrist: 15 juni

For mer info om kurset kontakt:
bente.enggrav@eikholt.no
june.christina.veum@signo.no

vibeke.lorentzen@signo.no

Foreldredag på Eikholt
fredag 5 september

Program
10 00 – 10 45 Om vanlige utfordringer man har som foreldre v/ familieterapeut Frode Kavli
10 45 – 11 00 Pause

<p>11 00 – 11 45 Strategier for god kommunikasjon i familien v/ familieterapeut Frode Kavli</p> <p>12 00 – 13 00 Lunsj</p> <p>13 00 – 13 45 «Sånn gjør vi det i vår familie», brukerinlegg</p> <p>13 45 – 14 00 Pause</p> <p>14 00 – 15 00 Tid for refleksjon- spørsmål og gode ideer. v/ konsulenter,</p>	<p>kursdeltakere og Frode Kavli</p> <p>Velkommen!</p> <p>Mulighet for å komme til Eikholt torsdag 4 september etter kl. 17 00</p>
--	---

Lydteksting - illusjon eller virkelighet?

Av Cor van der Lijcke og Caroline Hansen (lese- og sekretærhjelp).

Siden 2000 har det vært lydteksting på ti tv-kanaler i Nederland.

Lydteksting betyr at du istedenfor å lese en teksting på tv-skjermen, hører oversettelsen. Altså, når en snakker et annet språk på tv som normalt blir tekstet, vil du høre det som om personen snakker norsk. Dette er fordi tekst-tv har fått et ekstra lydspor, og teksten blir oversatt til norsk.

Jeg tipset direkte en norsk mediebedrift, og var med i et tre-års prosjekt. Vi var i Nederland i tv-sender parken i Hilversum for å se hvordan systemet fungerte. Vi klarte ikke å opprette denne tjenesten i Norge og prosjektet måtte avbryte.

I de siste to årene har NRK prøvd å gjennomføre lydteksting, men fortsatt uten resultat. Nå er alt utsatt til høsten.

Jeg har prøvd å komme i kontakt med NRK for å vise hvordan de bruker lyd-

teksting i Nederland. Men jeg har aldri fått svar. Forstår ikke at NRK vil finne opp kruttet på nytt, for det finnes jo allerede. Med andre ord, lydteksting fungerer allerede bra i Nederland, Belgia, England, Sverige etc. Hvorfor da ikke ta kontakt med de som har erfaringer og lære av hverandre?

Det finnes tre ulike muligheter:

1. Lage et lydspor på selve tekstingen på en egen tv-kanal. Dette systemet ønsker man å innføre i Norge.

2. Hente opp tv-signaler fra internett via Orion Webbox. Dette har jeg selv god erfaring med. Det går prikkfritt og uten forsinkelser.

3. Hente opp lydteksting fra din egen tv (tekst-tv) via en boks som heter Komfox Innovision.

På sykehuset - en utfordring

På sykehuset - en utfordring for syns- og hørselshemmede!

Skrevet av Cor van der Lijcke, Inger Lise Dokken og Caroline Hansen (lese- og skrivehjelp)

Det siste halvåret har jeg vært innlagt på sykehus to ganger.

- Kommunikasjon.

Flere blant helsepersonellet var av våre nye landsmenn som snakker "gebrokkent" norsk eller nordmenn som har en vanskelig dialekt å forstå for meg. Det var en stor utfordring å oppfatte hva de sa. De vet heller ikke hvordan de skal kommunisere med en synshemmet.

For eksempel: Når de presenterer seg og jeg ikke forstår hva de sier, hendte det at de viste meg sitt identitetskort istedenfor å gjenta tydelig og langsomt. Selv om de visste at jeg var syns- og hørselshemmet, sto de fem meter i fra meg og prøvde å kommunisere. Jeg sa da: Kan du være så snill å komme nærmere, jeg ser og hører dårlig.

Opprinnelig kommer jeg fra Nederland, og der er det forbudt å snakke dialekt på offentlig sted. Jeg er født og oppvokst i nærheten av den belgiske grensen, og når jeg snakker min dialekt, prater jeg flamsk. Mennesker fra Nord-Nederland derimot snakker friesk. Når vi skal kommunisere, må jeg snakke bokmål.

For noen år siden hadde tolkestuden-

ter sammen med brukere en praksisdag hos SAS for å lære om sikkerhet på fly. Nå arrangerer de ikke slike dager lenger, fordi dette koster for mye. Jeg sa på denne tiden at det kunne være en idé å ha tolkepraksis på lege- og sykepleieropplæringen. Jeg synes fortsatt at idèen er aktuell.

For noen år siden døde Trine Næss, som var et veldig stort forbilde, og jeg har lest den siste artikkelen hun skrev. På denne tiden var det fryktelig vanskelig å få tak i en døvetolk. Sykehus og kommune kranglet om hvem som hadde ansvar for å få tak i og betale for tolken. Dette var veldig trist å lese. Jeg vet ikke om tiden har forandret seg og om det er lettere å få tak i en tolk på sykehus nå.

- Informasjon.

Jeg fikk ingen informasjon om pasientrettigheter. På rommet hadde jeg en touchscreen. Med denne kunne jeg få tak i pasientinformasjon, men å jobbe med slikt datautstyr er utrolig vanskelig når en er synshemmet. Dette problemet kan løses ved å koble systemet til syntetisk tale. Da kan du høre når du navigerer på skjermen.

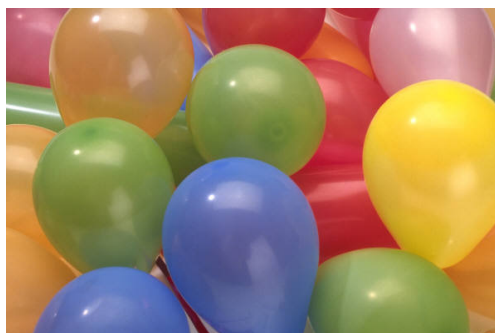
For å se på tv kunne jeg bare finne TV2, og jeg turte ikke å slå av skjermen fordi jeg var redd for at jeg ikke skulle komme meg på tvstasjonen igjen. På natta satte jeg skjermen på bibeltjeneste, for der var det helt stille. Det stod det bare en bønn på skjermen. Men kl. 12 neste dag kom det plutselig orgelmusikk og preken!

- Stimulering

Rommene på sykehuset er rene og pene, men veldig sterile og alt er hvitt. Det er vitenskaplig bevist at farger og bilder og ulike stimuli, virker positivt på trivsel og helse.

Kan det være en ide å utfordre unge kunstnere til å bidra til noe utsmykning av rommene?

God bedring!

Stortingets jubileumsmøte

Kilde: www.eikholt.no

- For meg ble møtet med Eikholt møtet med deltagersamfunnet sa stortingspresident Olemic Thommessen i sin tale under jubileumsmøtet i Stortinget den 15. mai.

Dette sa stortingspresidenten om Eikholt og døvblinde i sin tale:

- Fedrene på Eidsvoll ga oss friheten, forutsetningene og rammene - men det er vi - folket - som må treffe valg og fylle rammene med innhold.

Og i dette store "vi" har alle et bidrag å gi. Et godt demokratisk samfunn skal gjøre deltagelse mulig!

For ikke lenge siden hadde jeg besøk av Eikholt kompetansesenter for døvblinde. En gruppe mennesker med betydelige syns- og hørselshemninger. Før jeg møtte dem reflekterte jeg litt over hva dette ville kreve av meg - hvordan skulle jeg kommunisere - hva ville de være opptatt av?

Det ble et spennende møte. De var

godt hjulpet av tekniske hjelpemidler og dyktige assistenter som med stor hurtighet prikket inn det jeg sa i tegnspråk på rygg eller arm.

For meg ble møtet med Eikholt møtet med deltakersamfunnet.

For meg ble det en påminnelse om at vi alle lever liv som handler om å overvinne barrierer - for noen er de mer synlige. Men det å overvinne egne barrierer gir personlige seire for oss alle.

Dersom du ønsker å lese hele talen, kan du finne den på hjemmesiden; <https://www.stortinget.no/no/Stortinget-og-demokrati-et/Organene/Presidentskapet/013201/Tale-ved-jubileumsmotet-i-Stortinget-15-mai-2014/>

Blinde Torfinn (21) tok svart belte

Kilde: www.nrk.no

Å ta svart belte i taekwondo er langt fra lett. De fleste av oss våger ikke å tenke på det engang. Tenk deg å skulle gjøre det i blinde.

For 21 år gamle Torfinn Katla Opedal fra Horten er dette en langt større utfordring enn det er for de fleste av oss. Han kan nemlig ikke se motstanderen sin.

Torfinn er blind, og tirsdag kveld skrev han idrettshistorie da han som første blinde oppnådde svart belte i taekwondo i Norge.

Beltene i forskjellige farger er beviset på å ha tilegnet seg nye og enda bedre ferdigheter i sporten. Og for Torfinn var det den øverste delen av stigen det sto om. Det svarte beltet.

– Jeg er utrolig glad for å ha fått det til. Dette betyr mye, både for meg personlig, men ikke minst at jeg har vist at det går an, selv med et alvorlig handikap, sier han.

Han er gjennomvåt av svette, og innrømmer at han slett ikke var sikker på

at dette skulle gå bra.

– Jeg var utrolig nervøs før graderingen, og underveis var jeg heller ikke sikker på at jeg skulle klare det.

Hører avstanden

I taekwondo foregår kampene slik at motstanderne er i delvis kontakt med sine slag og spark. De skal stoppes bare en millimeter eller to fra motstanderen. Det krever stor presisjon og en enorm kroppskontroll. Å klare det uten å se motstanderen er mektig imponerende.

Torfinn bruker lyd når han skal orientere seg og for å vite når motstanderen slår. Men hvordan kan han klare å stoppe slagene bare millimeter unna motstanderes kropp?

– Jeg har trent veldig mye på avstandsbedømmelse ved hjelp av hørselen. Det er utrolig hvor presist det blir, sier 21-åringen.

Å oppnå det svarte beltet i taekwondo er knallhardt. Styrke, teknikk og mental innstilling må være helt på topp. Men handikappet til tross, når Torfinn er ferdig med sine oppgaver og demonstrasjoner av alle øvelsene i blinde, er ikke sensorene i tvil. Torfinn er god nok, og kan velfortjent knytte det svarte beltet om livet.

Stor idrett

Taekwondo er en olympisk sport, og er blant de 10 mest utbredte idretter i verden.

Normalt foregår graderingene tre ganger i året. Den første graderingen skjer vanligvis ved påske, den andre rett før sommeren og den siste rett før juleferien. Graderingen varer ca. 1/2–2 timer.

Det er veldig individuelt hvor lang tid det bør gå før utøveren prøver seg på et nytt belte. Poenget er at kandidaten virkelig bør mestre all teori, alle teknikker og alt det nye beltet krever.

Det kreves at taekwondo-studenten trener minst to ganger i uken frem til blått belte. Deretter anbefales det sterkt at kandidaten øker på til tre ganger pr. uke. Det er et realistisk mål å nå svart belte etter ca. fem år med regelmessig trening.

Minneord

Vår kjære medlem, Liv Finnestad, har gått bort 22. mai, og vi kommer til å savne deg og dine gode historier og ditt vakre smil og ditt gode humør på

våre samlinger. Vi kondolere Liv s familie og venner.

Hjertelig hilsen fra sentralstyret

LSHDB Telemark

Leder: Odd Paulsen
Styremedlem: Marie Drægni
Sekretær: Bjørn Egil Hammerlund

Grunnloven og 1814

Kilde: www.eidsvoll1814.no

1814 kalles "mirakelåret" i norsk historie. Norge gikk inn i 1814 som en del av det eneveldige kongeriket Danmark-Norge, styrt fra København, og endte som egen stat i union med Sverige. Innimellom erklærte vi full uavhengighet, holdt de første politiske valgene i Norge og skaffet oss en grunnlov.

Det var begynnelsen på utviklingen av et demokrati her i landet.

Det som hendte i Norge i 1814 var et ledd i en enorm omveltningssperiode i europeisk historie. En rekke store og små begivenheter i inn- og utland ledet frem mot den norske selvstendighet i 1814.

Én ting er å vite hva som skjedde i 1814. En annen ting er å forstå hvorfor det skjedde. Følgende sitat fra historikeren Sverre Steen kan være til ettertanke når man skal fordype seg i historien om 1814: «La oss ikke i vårt hovmod innbille oss at vi kan forklare det som skjedde i 1814.

Selvsagt var det – som alt annet – et

resultat av det som var gått forut. Men det var bare ett resultat av mange som fortiden hadde skapt vilkår for. Og hvorfor resultatet ble akkurat det vi kjenner, må vi med ærlig beskjedenhet innrømme at vi i dag ikke vet».

17. mai 1814

Riksforsamlingen daterer Grunnloven og velger konge. Til tross for bitre konflikter har Riksforsamlingen enstemmig samlet seg om en grunnlov som gjør Norge til en selvstendig stat. Den blir datert 17. mai, og samme dag velger forsamlingen Christian Frederik til norsk konge.

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB-sentralstyre 2012 - 2014

Forbundsleder: Åshild Johansen
Nestleder: Kari Kristine Engan
Styremedlemmer: Birgit Hagerupsen
Hege Dahlen
John Sandell
Varamedlemmer: Odd Paulsen

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no (stadig oppdatert)